

Література:

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №21. – Ст. 135.
2. Легалізація одностатевих шлюбів у країнах світу. Довідка / https://www.lgbt.org.ua/news/show_722/.
3. Одностатеві шлюби в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/uj8fZT>
4. Одностатевим парам можуть дозволити всиновлювати українських малюків [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://life.pravda.com.ua/society/2011/02/18/73355/view_print/.
5. Українці виступають проти одностатевих шлюбів – опитування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.bigmir.net/ukraine/707868> – Українці – виступають – проти – одностатевих – шлюбів – опитування.

*Слухай Лілія Юрївна, Чиж Людмила Андрїївна,
студентки 3–го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Некіт К.Г.*

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ГОСТЬОВОГО ШЛЮБУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Шлюб і сім'я входять до п'ятірки основних цінностей особистості практично у всіх культурах, що відносять його до фундаментальних соціальних інститутів. Відповідно до ч. 1 ст. 21 Сімейного кодексу України шлюб визначається як сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану.

Урізноманітнення форм шлюбу, яке спостерігається у розвинутих країнах світу 70 – х років ХХ століття відбувається і в сучасній Україні. Як вважає Жак Валлен, президент Міжнародного союзу з вивчення населення – «шлюб і сім'я вже не є тим, чим були раніше, різноманітність форм шлюбних об'єднань дуже велика, треба вирішити питання про вплив цієї нової реальності на динаміку населення – чи є вона причиною низького рівня народжуваності» [1].

Але шлюб існує не тільки в його традиційному розумінні. Залежно від типів інновацій соціологи виділяють декілька видів альтернативних форм шлюбу. Зокрема, фактичні шлюбні відносини (проживання чоловіка та жінки під одним дахом з відсутністю формального оформлення відносин), сезонний шлюб (відносини закріплюються на певний термін, після закінчення якого вважаються автоматично розірваними), комунальний шлюб (проживання декількох чоловіків та жінок, які пов'язані спільним господарством і приятельськими сто-

сунками; у разі, якщо в сім'ї з'являються діти, то вони виховуються усіма членами «комуни»), відкритий шлюб (класична форма шлюбу, однак її члени допускають захоплення та інтимні зв'язки поза шлюбом), раціональний шлюб (пов'язаний із конкретно обумовленою вигодою (економічною, психологічною, сексуальною, професійною тощо), цифровий (відносини з Інтернету, тобто відсутність реальних зустрічей). Кожен із вказаних видів має право на існування, але мають як переваги, так і недоліки.

Ще однією альтернативною формою, яку деякі вчені називають дистанційним, Західній Європі та США – екстериторіальним, є гостьовий шлюб. Суть даних відносин полягає в оформленні стосунків у відповідних органа державної влади, однак припускається, що чоловік і жінка фактично не живуть разом, не ведуть спільного господарства. Основною метою гостьового шлюбу є побудова відносин не на взаємних почуттях чи зобов'язаннях, а на особистому комфорті кожного з подружжя.

Як і в будь якого іншого виду шлюбу гостьовий має свої переваги. По-перше, кожен із подружжя мешкає на своїй території, що унеможливорює побутові чвари. Однак при бажанні однієї зі сторін поспілкуватися з особою іншої статі, то існує «постійний гостьовий партнер». По – друге, в таких шлюбах не існує чітких зобов'язань щодо спільного бюджету чи обов'язку утримувати одного із подружжя. В той же час існує варіант, коли відкладається певна сума коштів у «спільний бюджет», наприклад на сумісні поїздки. По – третє, зазвичай, в таких випадках не існує квартирної проблеми, тому й не виникає поняття спільного майна в гостьового подружжя. По – четверте, у гостьових відносинах завжди є, так звана свіжість та романтика. Подружжя бачиться рідко, зустрічається лише в гарному настрої та чудово проводять час, що створює для кожного постійне відчуття свята.

Однак існують і негативні сторони у цих відносинах. По – перше, психологічний аспект, який полягає в тому, що кожен маючи власний простір може з легкістю «втекти» від вирішення проблем; за таких умов існує більше свободи, що полегшує можливість здійснення зради; підсвідомо підшукує нові кращі відносини. По – друге, фінансовий аспект втілюється у відсутності гарантії, що партнер буде фінансово підтримувати іншого у разі необхідності. По – третє, з появою дітей ситуація ускладнюється. Адже якщо «гостьова дружина – коханка» наважується народжувати дитину, то, по суті, прирікає себе на роль матері – одиначки. У випадку, якщо батько бере участь у вихованні дитини, то для малюка це також великий стрес. Кожного разу при переїзді відбувається психологічна та фізична адаптація до умов проживання та способу виховання. Через відчуття незахищеності та відсутності стабільності у дитини зазвичай з'являється безліч комплексів та психологічних проблем в майбутньому. По – четверте, ви-

никають побутові непорозуміння. Часто трапляється так, що чоловік приходить до своєї дружини тільки як на свято (випити вина, повечеряти, переглянути фільм, поспілкуватися тощо), а коли потрібна його допомога у повсякденних справах (забити цвях, відремонтувати поличку, налаштувати електроприлад тощо), то його не знайти [2].

Незважаючи на перелічені недоліки, для певного кола осіб дана форма шлюбу є досить зручною. Наприклад, для осіб, які, перш за все, цінують свободу та незалежність в усіх аспектах життя, зазначені відносини є чи не єдиним можливим варіантом сім'ї або ж для тих, хто на постійній основі відлучається у далекі та тривалі відрядження.

«Гостьовий шлюб» – це одвічна пригода двох самотніх кар'єристів, які по дорозі між аеропортами та вокзалами зустрілися «швиденько» й далі – по містах, країнам, планетам – у погоні за «робленням грошей» [3].

Існує теорія, що гостьовий шлюб – це проміжний етап відносин між класичною формою шлюбних відносин, яка вже багато кого не влаштовує і новими формами, які ще не закріплені законодавчо.

Слід зазначити, що в Україні, розглянутий тип шлюбних відносин, не є поширеним. Дане явище більш розповсюджене в країнах Західної Європи та США, однією з причин чого є менталітет. Сьогодні в Україні не закріплено жодної іншої форми шлюбних відносин, окрім класичної, що спричиняє правові конфлікти між фактично існуючими відносинами та їх законодавчим закріпленням. Тож, на нашу думку, оскільки відносини, що іменуються «гостьовим шлюбом», існують, то має бути і їх юридичне закріплення. Вважаємо, що слід внести доповнення до нового Сімейного кодексу України, додавши окрему норму щодо видів шлюбних відносин, правового статусу їх суб'єктів та наслідків розірвання.

Література:

1. Слюсар Л. Плюралізація форм шлюбу та її вплив на дітородні орієнтації // народжуваність в Україні на початку ХХІ ст. – 2010 р. – 341 с.
2. Войнаровська О. Фактичні шлюбні відносини як одна із форм співжиття чоловіка і жінки // Юридична Україна. – Київ. – 2015. – №3
3. Калінська І. Гостьовий шлюб: троянський кінь або кам'яний гість [Електронний ресурс] / Калінська І. – Режим доступу: <http://kalinskaya.com/node/23>

*Стеценко Максим Костянтинович,
студент 3-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Некіт К.Г.*

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ ТА ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Відповідно до глави 11 Сімейного кодексу України шлюб припиняється внаслідок смерті одного з подружжя, оголошення його померлим або розірвання в органах державної реєстрації актів цивільного стану або суді. [1, ст. 104]

Із встановленням спеціального правового режиму на тимчасово окупованій території – АР Крим та у зоні проведення антитерористичної операції – окремих районах Донецької та Луганської областей, стало неможливим виконання державними органами своїх функцій (розірвання шлюбу, в тому числі) відповідно до законодавства.

Що робити у випадку, якщо чоловік та дружина не мають дітей і хочуть припинити шлюб, але проживають на тимчасово окупованій території або у зоні проведення антитерористичної операції? Законодавець пішов на зустріч громадянам й затвердив зміни до деяких наказів Міністерства юстиції України. Наказом № 919/5 від 13 червня 2014 року державну реєстрацію актів цивільного стану, внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання для громадян, які переселилися з тимчасово окупованої території, здійснюють відділи державної реєстрації актів цивільного стану за місцем їх фактичного проживання або перебування, а для громадян, які проживають на тимчасово окупованій території, за межами цих територій за їхнім вибором. Тобто особи в будь – якому випадку вимушені звертатися до відділу ДРАЦСу будь – якого міста, яке підконтрольне Україні [2, п. 2].

Як відомо, шлюб, який має дітей, розривається Державним органом реєстрації актів цивільного стану на підставі рішення суду. Оскільки ні законодавча, ні виконавча, ні судова гілка державної влади України на вказаних вище територіях сьогодні не можуть здійснювати свої повноваження відповідно до законів та Конституції України, то для розірвання шлюбу мешканцям тимчасово окупованої території та зони проведення антитерористичної операції необхідно звертатися до судів, підконтрольних українській владі.

Проте, як показує практика, багато сімей через політичні, економічні, соціально – побутові та інші причини залишаються по різні кордони підконтрольних та непідконтрольних території України. В таких реаліях спільну заяву подружжя до суду подати досить складно через різні побутові фактори.